הכל חייבין פרק ראשון חגיגה ב.

הכל חייבין כראייה. בנמנות לחייב כל זכורך (שמות כג) שבריבים להתחלות בעזרה כרגל: **מון מחרש שוטה וקטן.** דלמא בני דעה ניהו ופטורין ממנות: **החיגר והסומא.** כולה ילף מקראי בגמרא[ב]: **ומי שאינו יכול לעלות כרגליו.** מירושלים לעזרה וכגמרא[ג] מפרש להו: **אי זהו קטן כו'.** מכל מכאן ואילך לף על פי שחייב מיד מן התורה הטילו חכמים על חניה ועל ממו למנכו בנמנות: **שלש רגלים.** הראוי לעלות ברגליו חייב הכמוב וכיון דגדול פטור מן התורה קטן לגמרי כך מינך הוא: **כ"ם אומרים הראייה שתי כפף.** גדול הבא להיכלות צריך להביא עולה ושיעור פחותה משתי כפף שתי מעות כפף שהן שוים דינר שנאמר ולא יראו פני ריקם (שם) ואילף בגמרא[ד] שצריך להביא עולה. תע"פ שלא מנה בו תורה שיעור מכמים נתנו שיעור: **והחגיגה.** שלמי מגיגה חייבין היחידים להביא ברגל דילפינן לה בשלמי פיקרין (לף ט.) מוחגותם לחומו חג להי[ה]: **גמ' ורבינא דאמר כו'.** לקמן אמרי' בפיקרין (לף ט.): **הניחא למאן דאמר כו'.** לקמן אמרינן בפיקרין (לף ט.) שים לקרבנות החג משלומין כל ז' ואיפליגו בה אמוראי איכא למאן דאמר משלומין זה לזה ואיכא למאן דאמר משלומין דלחשון הן ואמרינן מאי בינייהו חיגר ניוס לחשון ומפשט ליה שני איכא בינייהו מאן דאמר ניוס לחשון מי שמחויב בלחשון ולא הביא יבית לאחד משלה הימים ומי שחייב ממויב חינו צריך משלומין ומאן דאמר משלומין זה לזה קשבר המוכה מוטלת על כל אחד מן שלה הימים ולא על הלחשון נבדו הלכך לף מי שפטור בלחשון ונלחה בשני חייב להביא ואם לא יביא בו ניום יביא למחר: **[ירא]ה כמיב וקרינן ילחה.** ילחה כל זכורך לת פני האדון[ו] דמשמע שהלחם רואה לת הכניה ילחה כל זכורך לת[ז] פני האדון משמע שהלחדון בא לרחותך הקיש הכתוב לרחיתך לרחיתו: **כדרך שבא לרחותך.** כך הוא בא לירחות ממך: **מה לרחותך.** בשתי עיניו: **לף.** כלן לירחות מן הלחם בשתי עיניו של לחם: **משנה רחשונה.** קושם שחזרו ב"ה להוחות כדבני ב"ש. פיפא דחתני' דקתני חון מן העבדים שחינן משוחררים לחוקמה כרבינא כמי שחביו עבד וחביו בן חורין משוחרר כרבינא ב"ש שים על ב"ד לכוף לת מלוגו לשחרו ושוה ליה כילו משוחרר כבר ותייב ומשנה שנשנית לף שחינו משוחרר:

מקנמס

הכל חייבין בראייה. פירש רש"י בנמנות ילחה כל זכורך והקשה הר"ר אלחנן להא מני בנמנון ב"ש חומרים בלחייה שתי כפף משמע דנקרבן מיירי ותו תניא בגמרא[ב] הטעל ונמנה פטורין מן הלחייה בשלמה נמנה לכתיב (דברים יג) ונלחה שמה (ד) כל שיהנו בניולה יהנו בהנלחה ועוד לחמרינן בירושלמי ב"ש מכלנתן בב"ג בלחייה כל זכורך פניה כנגד פני הבית ומפרש ר' יוסי בר' בון בשלמי חגיגה ומנהה ומניגה יש בלחייה שתין בשתים לשתים שהלחייה כולה בלילו משמע לשתים לחייה בקרבן מיירי ע"כ נרלה ל"ת דמתני' מיירי בקרבן ובעזרה ורש"י לנקט בלחייה פניס בעזרה נקט מלא למשמע תרי ולפטורין לכולהו חתא לף בלחייה פניס בעזרה פטורי וכל שכן בלחייה פניס בקרבן וגם יש לישב דמתני' משמע ליה בלחייה פניס (ה) נמי מיירי דקתני בסמוך לחיזו קטן כל שתין יכול לילך כו'(ו) משמע דבקטן לחיירי ליה קלמר בלחייה פניס בעזרה יכול לילך כו' משום דבקטן מיירי ע"כ נרלה ל"ת דמתני' מיירי בקרבן ובעזרה ורש"י לנקט בלחייה פניס בעזרה נקט מלא למשמע תרי ולפטורין לכולהו חתא לף בלחייה פניס בעזרה פטורי וכל שכן בלחייה פניס בקרבן וגם יש לישב דמתני' משמע ליה בלחייה פניס (ה) נמי מיירי דקתני בסמוך לחיזו קטן כל שתין יכול לילך כו'(ו) משמע דבקטן לחיירי ליה קלמר בלחייה פניס בעזרה ועל"ג לחמרינן לקמן(ח) ס"ד לחמינ לילף לחיה לחיה מהקהל מה להלן נשים חייבות כו' מ"מ מהתם שמעינן לפי הלמת דלא לילפינן מהקהל למיוב ועוד היכי מחייבינן נשים בלחייה פניס בעזרה מלחייה להקהל להא ולא ילחו הוא למוקמינן לקמן בלחייה פניס לקרבן וממעטינן נשים מזכורך ועוד קשיא ליה לחמרינן לקמן (לף ו.) (ו) מלן חייתי' למו דחמייב' כשמהה חייתי ולא קלמר דמחייבא בלחייה עזרה משמע דפטורה ועוד נגמרא דקלמר שפטורה מלחייה ותייבת כשמהה לפי שיטת הירושלמי הוה מלי למימר שחייבת בלחייה עזרה אלא ילחי כולי שמעתין מוכח דפטורי כבולו לחייה כדפרישית: **חוץ** מחרש שוטה וקטן. אין למדין מן הכללות לפילו במקום שנאמר בו מוץ כלאמרינן בריש כל מערבין (עירובין לף כ.) דהא מנא ושייר מקמן (ה) וכורכי ומי שאין לו קרקע[ט] ומיהו אי משום הכי לחו דפטול דניפוף קאמיב לפחוקי הכי דפטולן מחמת דבר אחר הוא משום חומנותו וכי חימא הא אינכא מכם נחזו אחת ומיבר בלחת ובעלי קנין כל הכי מכללא אחיין (לף ט.) גבי מיבר שנתפשט בשני ו"ל דהתם גברא לא חזי הלכך ניון דלא חזי (ט) בלחייה לא חזי בשני שים בשני ישנו בלחייה לא חזי בשני ולזה לו מלינו בספרים בפרק אלו דברים (לף ע: ושם) גבי חגיגה פעמים ו' פעמים ז' אל יו"ט בלחשון להיות בשבת קבל בשבת אלמא מע"ג לא קבל בלחשון קבל בשני ניון דמחמת יום טוב לאחי כדפרישית ולימא למימר דלמ"ד דנדרים ונדבות אין קריבין ביו"ט דלבנן הוא והכי דלבנן מקיבו לה שיוכל להביא אף ביו"ט דהא בפ"ק דפיאה (לף יב. ושם) משמע דמלאוויתא הוא דהא שמי הלחם ק(ולחם הפנים) לא לחו יו"ט וכי תימא מ"מ כי מייתי להם מנדבה היכי סמיך עלה דקטן אינו קומך כלאיתא בנמנות בפרק שני מדות (לף נב.) ו"ל מע"ג לא סמיך עליה מ"מ דמיא לאחיון בנו ורש"י פירש לאחיוכו קטן לא קלי (י) בלחייה בלחייה אבל בלחייה פניס בעזרה.

הכל לאתויי מי שחציו עבד וכו'. ולאיבא למאנה אחרונה מע"ג (כ) דמתניתין קלמר אילפא בלחייה כדלייק בגמרא (לף ז.) מלשון שאין משוחררים לחלי עבד פטור מ"מ מאכן ריבה ליה הכא לאחויי ליה חם אלישנא דעבדים שאין משוחררים: **תשלומין** דראשון. ומע"ג דגבי חגיגה הוא דכתיב תשלומין מ"מ ילפינן לחייה מיניה כולן תשלומין דלחשון והכא בגמרא לא חזי בלחשון לא חזי בשני ולא הוה מלי למימר חיגר בשנה ולחשנה ומפשט בשניה להא פשיטא הוא: **יראה** יראה בדרך שבא לראות. פרש"י כדרך שבא הקב"ה לרחותך בהיינו בשתי עיניו לף לחם בא (ט) לרחותו בשתי עיניו ולא יתכן לר"ת להא לא שייך ליחה בני שיבה שבכל מקום הוא ועוד דדרים מטורת קודם מדרשה היו לנו לדרוש המקרא קודם ע"כ בריש ר"ת ילחה ילחה מה לרחות בשתי עיניו של אחד בא לרחות המקום בשתי עיניו של אחד בא לרחות בשתי עיניו ולא דמי לעובד ועבד (פסחים לף טו:) דדרשינהו מרוייהו מקרא ומפורש דהכא בי הדדי ניעהו אבל התם כל חדא חלוק מחבריה:

מקנמס

שהוא יכול לעלות ביום ב' של חג (חייב) בשאר הימים אלא לר' יוחנן דאמר כולן השלומין דראשון הן כדבעינן למימר לקמן האי הכל דקתני במתניתין לאחויי מאי

הכל

[ט] חייבין בראייה חוץ מחרש שוטה וקטן וטומטום ואנדרוגינוס ונשים ועבדים שאינם משוחררים החיגר והסומא והחולה והזקן ומי שאינו יכול לעלות ברגליו איזהו קטן ומי שאינו יכול לרכוב על כתפיו של אביו ולעלות מירושלים להר הבית דברי בית שמאי ובית הלל אומרים [ב]כל שאינו יכול לאחוז בידו של אביו ולעלות מירושלים להר הבית שנאמר [ג]שלש רגלים בית שמאי אומרים הראייה שתי כסף והחגיגה מעה כסף ובית הלל אומרים [ד]הראייה מעה כסף והחגיגה שתי כסף: **גמ'** [ה]הכל לאתויי מאי [ו]מי שחציו עבד וחציו בן חורין ולרבינא דאמר [ז]מי שחציו עבד וחציו בן חורין [ח]פטור מן הראייה הכל לאתויי מאי לאתויי חיגר ביום ראשון ונתפשט ביום שני הניחא למ"ד [ט]כולן תשלומין זה לזה אלא למאן דאמר [י]כולן תשלומין דראשון הכל לאתויי מאי לאתויי סומא באחת מעיניו [יא]ויוחנן בן דהבאי ודלא כי האי תנא דתניא [יב]יוחנן בן דהבאי אומר משום ר' יהודה[יג] סומא באחת מעיניו פטור מן הראייה שנאמר [יד]יראה יראה כדרך שבא לראות כך בא ליראות מה לראות בשתי עיניו אף ליראות בשתי עיניו ואיבעית אימא לעולם כדאמרי מעיקרא ודקא קשיא לך הא דרבינא לא קשיא כאן כמשנה ראשונה כאן כמשנה אחרונה דתנן [טו]מי שחציו עבד וחציו בן חורין עובד את רבו יום אחד ואת עצמו יום אחד דברי בית הלל אמרו להם בית שמאי תקנתם

הכל חייבין בראייה. הר"ר אלחנן להא מני בנמנון ב"ש חומרים בלחייה שתי כפף משמע דנקרבן מיירי ותו תניא בגמרא[ב] הטעל ונמנה פטורין מן הלחייה בשלמה נמנה לכתיב (דברים יג) ונלחה שמה (ד) כל שיהנו בניולה יהנו בהנלחה ועוד לחמרינן בירושלמי ב"ש מכלנתן בב"ג בלחייה כל זכורך פניה כנגד פני הבית ומפרש ר' יוסי בר' בון בשלמי חגיגה ומנהה ומניגה יש בלחייה שתין בשתים לשתים שהלחייה כולה בלילו משמע לשתים לחייה בקרבן מיירי ע"כ נרלה ל"ת דמתני' מיירי בקרבן ובעזרה ורש"י לנקט בלחייה פניס בעזרה נקט מלא למשמע תרי ולפטורין לכולהו חתא לף בלחייה פניס בעזרה פטורי וכל שכן בלחייה פניס בקרבן וגם יש לישב דמתני' משמע ליה בלחייה פניס (ה) נמי מיירי דקתני בסמוך לחיזו קטן כל שתין יכול לילך כו'(ו) משמע דבקטן לחיירי ליה קלמר בלחייה פניס בעזרה ועל"ג לחמרינן לקמן(ח) ס"ד לחמינ לילף לחיה לחיה מהקהל מה להלן נשים חייבות כו' מ"מ מהתם שמעינן לפי הלמת דלא לילפינן מהקהל למיוב ועוד היכי מחייבינן נשים בלחייה פניס בעזרה מלחייה להקהל להא ולא ילחו הוא למוקמינן לקמן בלחייה פניס לקרבן וממעטינן נשים מזכורך ועוד קשיא ליה לחמרינן לקמן (לף ו.) (ו) מלן חייתי' למו דחמייב' כשמהה חייתי ולא קלמר דמחייבא בלחייה עזרה משמע דפטורה ועוד נגמרא דקלמר שפטורה מלחייה ותייבת כשמהה לפי שיטת הירושלמי הוה מלי למימר שחייבת בלחייה עזרה אלא ילחי כולי שמעתין מוכח דפטורי כבולו לחייה כדפרישית: **חוץ** מחרש שוטה וקטן. אין למדין מן הכללות לפילו במקום שנאמר בו מוץ כלאמרינן בריש כל מערבין (עירובין לף כ.) דהא מנא ושייר מקמן (ה) וכורכי ומי שאין לו קרקע[ט] ומיהו אי משום הכי לחו דפטול דניפוף קאמיב לפחוקי הכי דפטולן מחמת דבר אחר הוא משום חומנותו וכי תימא הא אינכא מכם נחזו אחת ומיבר בלחת ובעלי קנין כל הכי מכללא אחיין (לף ט.) גבי מיבר שנתפשט בשני ו"ל דהתם גברא לא חזי הלכך ניון דלא חזי (ט) בלחייה לא חזי בשני שים בשני ישנו בלחייה לא חזי בשני ולזה לו מלינו בספרים בפרק אלו דברים (לף ע: ושם) גבי חגיגה פעמים ו' פעמים ז' אל יו"ט בלחשון להיות בשבת קבל בשבת אלמא מע"ג לא קבל בלחשון קבל בשני ניון דמחמת יום טוב לאחי כדפרישית ולימא למימר דלמ"ד דנדרים ונדבות אין קריבין ביו"ט דלבנן הוא והכי דלבנן מקיבו לה שיוכל להביא אף ביו"ט דהא בפ"ק דפיאה (לף יב. ושם) משמע דמלאוויתא הוא דהא שמי הלחם ק(ולחם הפנים) לא לחו יו"ט וכי תימא מ"מ כי מייתי להם מנדבה היכי סמיך עלה דקטן אינו קומך כלאיתא בנמנות בפרק שני מדות (לף נב.) ו"ל מע"ג לא סמיך עליה מ"מ דמיא לאחיון בנו ורש"י פירש לאחיוכו קטן לא קלי (י) בלחייה בלחייה אבל בלחייה פניס בעזרה.

הכל לאתויי מאי לאתויי מי שחציו עבד וכו'. ולאיבא למאנה אחרונה מע"ג (כ) דמתניתין קלמר אילפא בלחייה כדלייק בגמרא (לף ז.) מלשון שאין משוחררים לחלי עבד פטור מ"מ מאכן ריבה ליה הכא לאחויי ליה חם אלישנא דעבדים שאין משוחררים: **תשלומין** דראשון. ומע"ג דגבי חגיגה הוא דכתיב תשלומין מ"מ ילפינן לחייה מיניה כולן תשלומין דלחשון והכא בגמרא לא חזי בלחשון לא חזי בשני ולא הוה מלי למימר חיגר בשנה ולחשנה ומפשט בשניה להא פשיטא הוא: **יראה** יראה בדרך שבא לראות. פרש"י כדרך שבא הקב"ה לרחותך בהיינו בשתי עיניו לף לחם בא (ט) לרחותו בשתי עיניו ולא יתכן לר"ת להא לא שייך ליחה בני שיבה שבכל מקום הוא ועוד דדרים מטורת קודם מדרשה היו לנו לדרוש המקרא קודם ע"כ בריש ר"ת ילחה ילחה מה לרחות בשתי עיניו של אחד בא לרחות בשתי עיניו ולא דמי לעובד ועבד (פסחים לף טו:) דדרשינהו מרוייהו מקרא ומפורש דהכא בי הדדי ניעהו אבל התם כל חדא חלוק מחבריה:

מוסף רש"י

לאתויי מי שחציו עבד וחציו בן חורין. אבל עבד גמור פטור, דכתיב לחת פני האדון ה', מי שאין לו אדון אלא הקב"ה, ולרבינא דאמר כו' שעור מן הדין. ומיהו לה מסיפא דמתניתין דקתני ושבויים שהיום משוחררים לחזור. אין לך יום כהם שאין לחזר. כולן תשלומין זה לזה. חיגר בראייה. דהתנן שחייב בראייה. ודהתנן ולרבינא דפוטר בהאי מאי ומוקים לה הכל לאתויי מי שהיה חיגר ביום ראשון ולא היה יכול לעלות בהר הבית שפטור ואם נתפשט בלוסר נתרפא ביום שני חייב. ואמרינן הניחא לר' אושעי דאמר כולן תשלומין זה לזה וכיון שהיה חייב בראייה ביום ראשון ונתרפא ביום שני חייב, אלא לר' יוחנן דאמר כולן השלומין דראשון הן כדבעינן למימר לקמן האי הכל דקתני במתניתין לאתויי מאי

רבינו חננאל

הכל חייבין בראייה חוץ מחרש שוטה וקטן כו'. אתיין לאוקומה לאתויי הכל חייבין הכל לאתויי מאי מי שחציו עבד וחציו בן חורין. שחייב בראייה. ודהתנן ולרבינא דפוטר בהאי מאי ומוקים לה הכל לאתויי מי שהיה חיגר ביום ראשון ולא היה יכול לעלות בהר הבית שפטור ואם נתפשט בלוסר נתרפא ביום שני חייב. ואמרינן הניחא לר' אושעי דאמר כולן תשלומין זה לזה וכיון שהיה חייב בראייה ביום ראשון ונתרפא ביום שני חייב, אלא לר' יוחנן דאמר כולן השלומין דראשון הן כדבעינן למימר לקמן האי הכל דקתני במתניתין לאתויי מאי

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) תום' ד"ה חיטו קטן כו'. ועיין בפ"ק דפיאה דף יב. ושם. ובמתק תירוצות בפ"ק דפיאה דף כ ע"ב ובפ"ק דבילה דף כ ע"ב וכל"ל וכן הגיה בשער המלך פ"ח מהלכות חגיגה הלכה ח דף פ"ג ע"ג ישי"ב:

תורה אור השלם

1. שלש רגלים תחג לי בשנה: שמות כג יד
2. שלש פעמים בשנה יראה כל זכורך אל פני האדון ה': שמות כג יז

הגהות הב"ח

(ה) ש"ב ד"ה הניחא וכו' ולימא למאן דאמר כולם תשלומין דלחשון הן ומתרינן: (ב) ד"ה ילחה יראה כתיב ויקרין יראה יראה כל זכורך וכו' הכניה יראה כל: (ג) ד"ה כלך כאן לרחותך כך היה בא לרחות מתן מה לרחותך כאמי עיניו לף בא לרחות בשתי עיניו לף בא לרחות בשתי עיניו של אחד: (ד) תוס' ד"ה כל מיינן וכו' וכאחת שמה כל שיטה והבאתם שמה כל שיטה וכו' רבי יוסי הגלילי אומר: (ה) בא"ד ונס ים ליישב דמתניתין משמע ליה דבלחייה פניס בעזרה מיירי כל"ל ותיבת נמי נמחק: (ו) בא"ד כל שאין יכול לילך כו' אלמא משמע דקתני מיירי ניה בלחייה פניס בעזרה מיירי מדקאמר שאין יכול לילך כל"ל ותיבת קלמר מלמא נמחק: (ז) בא"ד דתמרינן לקמן עד הכא מלן לחייתי למו וכו' דמחייבא בלחייה פניס בעזרה וכו' ולפי שיטת הירוש' וכו' שמחייבת בלחייה פנים בעזרה מלא: (ח) ד"ה מון וכו' ושייר מקמן ומצרף נחשת וכוכלי: (ט) ד"ה לחיטו וכו' מון מלא מי בראשון לא מצי ישנו בראשון מלא משום שאין היום לפני: (י) בא"ד לא קלי לראייה פנים בקרבן רק בלחייה פניס בעזרה: (כ) ד"ה הכל לאתויי וכו' פ"ב דסיפא דמתניתין קאמר: (ל) ד"ה ילחה וכו' לף לחה כא לירחות לו מה הוא רואה רואה אותך בשתי עיניו אף אתה רואה אותו בשתי עיניך ולא יתכן ילחה ילחה מה ילחות:

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones
Tél. FR : 01.80.91.62.91 - Tél. ISR : 077.466.03.32 - contact@torah-box.com